

ISSN: 2663-7944

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«АСОЦІАЦІЯ ДОСЛІДНИКІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ»

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ОДЕСЬКИЙ ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ
ПИТАННЯ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

THEORETICAL AND APPLIED ISSUES
OF STATE-BUILDING

[ЕЛЕКТРОННИЙ РЕСУРС]

*Електронне
наукове фахове видання*

*Electronic
scientific professional edition*

ВИПУСК 34 ISSUE

Одеса – 2025 – Odesa

Видання включено до Переліку наукових фахових видань України

(Наказ МОН України від № 894 від 10.10.2022) Категорія "Б".

Галузь науки: державне управління

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb342025>

Опубліковано: 2025-10-24

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

- [РЕФОРМИ ТА ІННОВАЦІЇ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ: ЕВОЛЮЦІЯ МОДЕЛЕЙ І ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ](#)

Наталя Колісніченко

7-14

- [.pdf](#)
- [РОЛЬ ПАСІОНАРНОСТІ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТІЙКОСТІ ТА ЗГУРТОВАНOSTІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПІСЛЯ КРИЗОВИХ ЯВИЩ](#)

Лариса Комаха

15-26

- [.pdf](#)
- [УРОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ 1991–2011: ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ДО ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ \(НА ПРИКЛАДІ ПІВДЕННОГО ОПЕРАТИВНОГО КОМАНДУВАННЯ\)](#)

Валерій Осипов, Олена Осипова

27-40

- [.pdf](#)
- [ВІД «Е-УРЯДУВАННЯ» ДО «І-УРЯДУВАННЯ»: ДОРОЖНЯ КАРТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ШІ В ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ](#)

Олена Поступна

41-51

- [.pdf](#)
- [КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ СИСТЕМИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ](#)

Любов Титаренко

52-61

- [.pdf](#)
- [ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС: ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК МЕХАНІЗМІВ ДОБРОЧЕСНОСТІ](#)

Марія Холод, Наталя Колісніченко

62-75

○ [.pdf](#)

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

- [ІНТЕГРАЦІЯ ГЕНДЕРНОГО ВИМІРУ В ПРОЦЕС СТРАТЕГІЧНОГО БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ](#)

Олеся Голинська, Ігор Куспляк, Галина Куспляк

76-89

○ [.pdf](#)

- [МІЖНАРОДНІ ПРАКТИКИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ](#)

Денис Ісайко

90-99

○ [.pdf](#)

- [РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА В КОНТЕКСТІ ВІДНОВЛЕННЯ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ПІДХОДИ, ВИКЛИКИ ТА ІНСТРУМЕНТИ \(англ\)](#)

Галина Капленко, Інна Куліш, Оксана Пікулик, Андрій Табачук, Ірина Сновидович

100-117

○ [.pdf \(English\)](#)

- [MEAT GOVERNANCE: СКЛАДОВІ, НАПРЯМИ ТА ВПЛИВ НА М'ЯСОПРОДУКТОВУ ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ](#)

Лідія Карпенко, Сергій Саханенко

118-130

○ [.pdf](#)

- [ВЗАЄМОДІЯ ІНСТИТУТУ ВИБОРІВ З МЕХАНІЗМАМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ](#)

Ганна Коваль, Валентин Орлов

131-147

○ [.pdf](#)

- [МОЖЛИВОСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ ЗА ДОПОМОГОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ](#)

Наталя Костенюк, Олександр Воронов

148-155

○ [.pdf](#)

- [ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ФАКТОР ТРАНСФОРМАЦІЇ МЕХАНІЗМІВ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ](#)

Андрій Кучук, Микола Красько

156-164

- [.pdf](#)

- [ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ](#)

Наталія Медловська

165-171

- [.pdf](#)

- [СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА МОДЕЛЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНОГО КЛАСТЕРА](#)

Руслан Молибога

172-178

- [.pdf](#)

- [МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ](#)

Наталія Піроженко, Олена Іваній

179-189

- [.pdf](#)

- [СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ](#)

Олег Подковський

190-199

- [.pdf](#)

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА

- [ФУНКЦІОНУВАННЯ РОТАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ \(англ\)](#)

Андрій Городинський

200-208

- [.pdf](#)

- [ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СТРАТЕГІЧНОМУ ПРОГНОЗУВАННІ ПОТРЕБ КАДРІВ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ](#)

Катерина Мануїлова, Наталія Піроженко, Олександр Нелюб

209-217

- [.pdf](#)

- [ПІДГОТОВКА КЕРІВНОГО СКЛАДУ СЛУЖБ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ: ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ, ЯКІСТЬ, СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ](#)

Андрій Фальковський, Наталя Колісніченко, Володимир Яценко

218-229

- [.pdf](#)

- [КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЯК ІНСТРУМЕНТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ](#)

Юрій Чорниш

230-237

- [.pdf](#)

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

- [ДОКАЗОВЕ ВРЯДУВАННЯ ЯК МОДЕЛЬ ІНТЕГРОВАНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ СТРАТЕГІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД](#)

Костянтин Герасимюк, Ірина Ніколіна

238-246

- [.pdf](#)

- [РОЗВИТОК ПУБЛІЧНОГО ПРОСТОРУ В ІНДУСТРІАЛЬНИХ ЗОНАХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: ТИПИ ТА СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ \(англ.\)](#)

Олексій Єремиця

247-263

- [.pdf](#)

- [СПЕЦІАЛЬНИЙ РЕЖИМ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У САНІТАРНО-ЗАХИСНИХ ЗОНАХ](#)

Сергій Корчовий

264-276

- [.pdf](#)

- [УДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМПЛЕКСНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД](#)

Микола Попов, Сергей Саханенко, Володимир Яценко

277-290

- [.pdf](#)

- [ЕВОЛЮЦІЯ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ В АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ](#)

Сергій Хрустовський

291-308

- [.pdf](#)

- [КОНЦЕПТ «ВЕЛИКА ОДЕСА» ТА ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ МІСТОМ ЯК ЦЕНТРОМ АГЛОМЕРАЦІЇ](#)

Юрій Ямковой

309-323

- [.pdf](#)

ДОСЛІДЖЕННЯ.РОЗРОБКИ.ПРОЕКТИ

- [ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ](#)

Марина Ажажа, Артур Дашков, Дмитро Цикін

324-337

- [.pdf](#)

- [ЦИФРОВА АДАПТАЦІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ](#)

Денис Заболотенко, Костянтин Герасимюк

338-346

- [.pdf](#)

- [СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В ОСВІТІ ТА УПРАВЛІННІ ОСВІТНИМИ ПРОЦЕСАМИ](#)

Ольга Іваницька, Ігор Шумак

347-355

- [.pdf](#)

- [ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДТРИМКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ М'ЯСО-ПРОДУКТОВОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ](#)

Олександр Лаврук, Наталія Лаврук

356-369

- [.pdf](#)

- [ДИНАМІКА ТА ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ М'ЯСНОЮ ПРОМИСЛОВІСТЮ: ПЕРСПЕКТИВИ УСПІШНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОТЕНЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ \(англ\)](#)

Іван Лопушинський

370-377

- [.pdf](#)

- [ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДЯН ДО УПРАВЛІННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ НА РІВНІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ](#)

Сергій Макуха, Ольга Луньова, Олексій Подмазко

378-387

- [.pdf](#)

- [РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ: НАУКОВО-ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТ](#)

Ірина Матвеєнко

388-399

- [.pdf](#)

- [СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ДОСВІДУ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ ІННОВАЦІЙНОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В КРАЇНАХ ЄС](#)

Олексій Орлов

400-409

- [.pdf](#)
- [ЄВРОРЕГІОНИ ЯК ФОРМА РОЗВИТКУ МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ](#)

Василь Пасічник

410-417

- [.pdf](#)
- [ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РИБАЛЬСТВОМ ТА АКВАКУЛЬТУРОЮ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ: ВИКЛИКИ ТА ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ](#)

Інна Усенко

418-427

- [.pdf](#)
- [ЩОДО ЗМІСТУ «СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ» ЯК ОБ'ЄКТА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я](#)

Артем Цихоня

428-437

- [.pdf](#)
- [ПУБЛІЧНО-АДМІНІСТРАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: КРИТЕРІЇ, ПІДХОДИ ТА МОДЕЛІ](#)

Олексій Якубовський, Наталя Колісніченко

438-448

- [.pdf](#)

СУЧАСНІ КООРДИНАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

- [ПОНЯТТЯ SOFT SKILLS У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІСТРУВАННІ](#)

Наталя Бабірецька

449-457

- [.pdf](#)
- [ЕКОНОМІЧНА АРХІТЕКТУРА ДЕРЖАВИ: КОНЦЕПЦІЇ ТА ЗМІСТ](#)

Ігор Гасюк, Олександр Нелюб

458-468

- [.pdf](#)
- [ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ЯК ІМПЕРАТИВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПУБЛІЧНОЇ СФЕРИ](#)

Оксана Дуліна, Андрій Крупник

469-485

- [.pdf](#)

- [ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТЕРИТОРІЙ: РЕГУЛЯТОРНІ ПОКАЗНИКИ ТА СТРАТЕГІЧНІ ВЕКТОРИ \(англ\)](#)

Рудольф Кухарчик, Міхаел Аугустін

486-495

- [.pdf](#)

- [МІСЦЕ ПРАВОВЛАДДЯ В СИСТЕМІ ПРИНЦИПІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ВИМІР](#)

Андрій Кучук, Вадим Гльоза

496-505

- [.pdf](#)

- [ЛЕГІТИМНІСТЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ПОЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ ВОЄННОГО ЧАСУ](#)

Тамара Лозинська

506-516

- [.pdf](#)

- [ПУБЛІЧНО-ВІЙСЬКОВЕ УПРАВЛІННЯ ЦИВІЛЬНО-ВІЙСЬКОВИМ СПІВРОБІТНИЦТВОМ: АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ СПЕЦІАЛІСТІВ](#)

Олег Маслій, Володимир Луханін, Тарас Остапчук, Сергій Попов, Олександр Чебан

517-530

- [.pdf](#)

УДК 32.01/323.2

DOI: 10.35432/tisb342025359586

Тамара Лозинська,

*д. держ. упр., професор,
професор кафедри економіки та публічного управління
Навчально-наукового інституту економіки, управління,
права та інформаційних технологій
Полтавського державного аграрного університету
<https://orcid.org/0000-0003-2858-9374>
e-mail: tamara.lozynska@pdaa.edu.ua*

ЛЕГІТИМНІСТЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ПОЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ ВОЄННОГО ЧАСУ

Стаття присвячена обґрунтуванню легітимності місцевого самоврядування в політичній системі України воєнного часу, тобто стосується питань правового та суспільного визнання діяльності органів місцевого самоврядування в умовах дії воєнного стану. Розглядається нормативно-правова основа забезпечення безперервності та правомірності роботи органів місцевого самоврядування, їх адаптації до надзвичайних умов при одночасному збереженні демократичних інститутів. Визначено природу легітимності самоврядної влади та окреслено можливі виклики її функціонування. Методологія дослідження ґрунтувалася на основних положеннях теорії «кризи легітимності» С. Ліпсета, що дозволяє розглядати легітимність як здатність влади підтримувати у населення переконання в тому, що певний інститут є найкращими для суспільства. У статті розглядаються можливості збереження легітимності місцевого самоврядування під час війни за відсутності умов для проведення виборів, що обумовило постановку таких завдань: а) виявити основні виклики легітимності місцевого самоврядування як суб'єкта політичної системи в умовах обмеження волевиявлення народу; б) обґрунтувати нормативно-правові основи легітимації органів місцевого самоврядування. Зазначається, що з початком повномасштабної російської агресії, яка унеможливила проведення виборів в Україні, як це передбачено Виборчим кодексом України, виникла необхідність у юридичній легітимації представницьких органів влади, які не були переобрані в 2025 р. Юридична легітимність або легальність влади є обов'язковим атрибутом будь-якого інституту політичної системи, забезпечуючи йому правомірність діяльності в межах чинного законодавства, але в науковій літературі розрізняють й інші види легітимності, які було систематизовано в межах дослідження. Інститут місцевого самоврядування як важливий елемент політичної системи держави, впливаючи найрізноманітнішими способами на розвиток місцевих спільнот і місцевих ініціатив та отримуючи зворотну підтримку, продемонстрував здатність зберігати легітимність в умовах воєнного конфлікту. На підставі проведеного дослідження зроблено ряд висновків: 1) попри умови воєнного стану, місцеве самоврядування стало ключовим елементом стійкості української політичної системи; 2) обмеження окремих демократичних процедур тимчасово звузили автономію громад, проте це не призвели до делегітимації самоврядування; 3) високий рівень соціальної легітимності місцевого самоврядування має бути підкріплений внесенням змін до законодавства України щодо подовження термінів роботи органів місцевого самоврядування під час війни. Таким чином, доведено, що адаптивність нормативно-правової бази у поєднанні з високим рівнем суспільного визнання дозволяє органам місцевого самоврядування зберігати статус ключового медіатора між державою та громадянами навіть у періоди гострих безпекових криз.

Ключові слова: легітимність, влада, місцеве самоврядування, публічне управління, криза, вибори, довіра.

Tamara Lozynska

*Doctor of Sciences in Public Administration, Full Professor,
Professor of the Department of Educational and Scientific Institute of
Economics, Management, Law and Information Technologies of
Poltava State Agrarian University
<https://orcid.org/0000-0003-2858-9374>
e-mail: tamara.lozynska@pdaa.edu.ua*

LEGITIMACY OF LOCAL SELF-GOVERNMENT IN THE POLITICAL SYSTEM OF UKRAINE DURING WAR TIME

The article is devoted to substantiating the legitimacy of local self-government in the political system of Ukraine during wartime, that is, it concerns the issues of legal and public recognition of the activities of local self-government bodies under martial law. The regulatory and legal framework for ensuring the continuity and legality of the work of local government bodies, their adaptation to emergency conditions while simultaneously preserving democratic institutions is considered. The nature of the legitimacy of self-governing power is determined and possible challenges to its functioning are outlined. The research methodology was based on the fundamental principles of S. Lipset's "crisis of legitimacy" theory, which makes it possible to view legitimacy as the ability of the authorities to maintain the population's belief that a given institution is the best for society. The article examines the possibilities of preserving the legitimacy of local self-government during wartime in the absence of conditions for holding elections, which has led to the formulation of the following tasks: (a) to identify the main challenges to the legitimacy of local self-government as a subject of the political system under conditions of restricted popular will; (b) to substantiate the legal and regulatory foundations of the legitimization of local self-government bodies.

It is noted that with the onset of the full-scale Russian aggression, which made it impossible to hold elections in Ukraine as stipulated by the Election Code of Ukraine, the need arose for the legal legitimization of representative authorities that were not re-elected in 2025. Legal legitimacy, or the legality of authority, is a mandatory attribute of any institution within the political system, ensuring that its activities comply with current legislation. However, academic literature distinguishes other types of legitimacy as well, which were systematized in this study.

The institution of local self-government, as an important element of the state's political system, influencing the development of local communities and initiatives in various ways and receiving reciprocal support, has demonstrated the ability to maintain legitimacy in the context of armed conflict. Based on the conducted research, several conclusions were drawn: (1) despite martial law, local self-government has become a key element of the resilience of the Ukrainian political system; (2) restrictions on certain democratic procedures have temporarily narrowed community autonomy, yet this has not led to the delegitimization of self-government; (3) the high level of social legitimacy of local self-government must be reinforced by amendments to the legislation of Ukraine regarding the extension of the terms of office of local self-government bodies during wartime.

Furthermore, the study emphasizes that the legitimacy of local self-government in wartime is not merely a legal abstraction but a functional necessity for national defense. By analyzing the interaction between military-civil administrations and elected local councils, the research highlights a unique "hybridization" of governance that balances centralized security requirements with decentralized public service delivery. This synergy prevents the erosion of institutional trust, as local leaders leverage their proximity to the population to address immediate humanitarian needs, thereby transforming social capital into a resilient form of political stability. Consequently, the preservation of local autonomy serves as a strategic bulwark against the destabilization efforts inherent in hybrid warfare.

Keywords: legitimacy, power, local self-government, public administration, crisis, elections, trust.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Неможливість проведення загальних демократичних виборів виборів на місцевому рівні під час дії режиму воєнного стану створило фундаментальну проблему легітимності органів місцевого самоврядування, що потребує проведення фахової дискусії для знаходження механізму продовження функціонування самоврядного інституту влади в умовах війни. Призупинення дії виборчого механізму – єдиного законодавчо визнаного джерела суспільного визнання влади, обумовлює виникнення низки суспільних проблем, що обумовлює актуальність дослідження правових основ функціонування місцевого самоврядування у політичній системі України воєнного часу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. У загальному вигляді легітимність як правова категорія відображає «...підтримку, позитивне ставлення, довіру або визнання авторитету влади та державно-правових інститутів населенням країни» [8]. Розвиток поняття легітимності, введеного в науковий обіг М. Вебером [20], відбувався у напрямі від розуміння законності походження влади до визнання громадянами обов'язку їй підпорядковуватися. У доробок теорії легітимності влади значний внесок було зроблено Ю. Габермасом [4], С. М. Ліпсоном [18], Ф. Фукуямою [17], які одноставно дотримувалися думки, що у сучасних державах легітимність влади ґрунтується на участі громадян та стабільності демократичних інститутів. Проте жоден з цих відомих авторів не розглядав можливість функціонування влади без наявності інституту демократичних виборів. Ю. Габермас, наприклад, пише, що «...дедалі більшу потребу легітимації слід задовольняти сьогодні (на підставі всезагального права вибору) засобами політичної демократії» [4, с. 18].

В українському науковому дискурсі привернення уваги до дослідження проблеми легітимізації відбулося у зв'язку з непроведенням у 2025 р. виборів до представницьких органів влади через воєнний стан, а відтак і виникненням сумнівів щодо легітимності інститутів влади, зокрема органів місцевого самоврядування. Питання уникнення кризи влади були предметом дослідження Е. Регушевського [14], Г. Лавріненко [7]; М. Шаповаленко аналізує причини кризи легітимності [15], а А. Нітченко та В. Кот [9] розглядають проблеми проведення виборів в Україні як способу легітимації самоврядної влади. Безумовно, питання легітимності місцевого самоврядування потребує досконалого вивчення, оскільки формальне визнання місцевого самоврядування ще не означає довіри населення до влади. До того ж серед науковців не сформовано єдиного підходу до визначення політичної, правової, соціальної та інших видів легітимності саме органів місцевого самоврядування. Та все ж найбільш болючим питанням залишається питання збереження легітимності місцевого самоврядування в Україні під час війни за відсутності можливостей проведення чергових виборів до органів місцевого самоврядування.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Спираючись на результати аналізу публікацій українських та зарубіжних учених, можна констатувати, що питання сутності, значення легітимності влади та розвитку наукових поглядів на динаміку легітимності опрацьовані досить ґрунтовно. Не викликає сумнівів висновок про те, що втрата легітимності влади є однією з основних причин її кризи, але більш важливого значення в даний час набувають дослідження, які стосуються можливостей збереження легітимності місцевого самоврядування під час війни за відсутності умов для проведення виборів. Тому у процесі дослідження виконувалося два завдання: а) виявити основні виклики легітимності місцевого самоврядування як суб'єкта політичної системи в умовах обмеження волевиявлення народу; б) обґрунтувати нормативно-правові основи легітимації органів

місцевого самоврядування, умови трансформації юридичної легітимності в соціальну в надзвичайних умовах воєнного стану.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є з'ясування чинників впливу на легітимність місцевого самоврядування в період дії режиму воєнного стану, а також обґрунтування способів юридичної легітимації під впливом воєнних обмежень.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Змінюваність влади є важливим індикатором демократизації суспільства, а також фактором підтримки довіри населення до органів влади (легітимації влади), особливо в умовах наявності зовнішніх викликів. Як відмічається зарубіжними дослідниками, універсальність демократичних цінностей сформувала громадянські права, а разом із цим і право участі в політичних виборах [8; 20; 4; 18]. «Тому забезпечення легітимності може лише за надзвичайних обставин і лише на короткий час здійснюватися незалежно від механізму загальних виборів» [4, с. 11].

Такі надзвичайні обставини сформувалися в Україні з початком повномасштабної російської агресії, що унеможливило проведення виборів в Україні і обумовило полеміку щодо юридичної легітимності представницьких органів влади, які не були переобрані в 2025 р., як це передбачено Виборчим кодексом України – «...останню неділю жовтня п'ятого року повноважень місцевих рад та сільських, селищних, міських голів обраних на останніх чергових місцевих виборах» [3]. Принцип періодичності проведення виборів, застосування якого відповідає міжнародним документам і є ознакою їх демократичності, закріплено в Конституції України [6], ст. 92 (п.20) якої встановлює, що організація і порядок проведення виборів і референдумів визначається виключно законами України. Отже, з жовтня 2025 р. постало питання юридичної легітимації місцевого самоврядування.

Однак, крім юридичної, розрізняють й інші види легітимності (табл. 1). Юридична легітимність або легальність влади, безумовно, є обов'язковим атрибутом будь-якого інституту політичної системи, забезпечуючи йому правомірність діяльності в межах чинного законодавства. Однак визнання влади суспільством, її прийнятність як такої, що відповідає універсальним принципам людського і соціального буття (соціальна легітимність) є тим фактором, який може забезпечити функціонування влади навіть за відсутності повної юридичної легітимності. У певні історичні періоди цілком законно сформовані органи місцевого самоврядування могли не отримати належної підтримки населення через прийняття непопулярних рішень або рішень, які не відповідають загальноприйнятим цінностям, тому в теоретичному дискурсі достатньо велика увага приділялася питанню трансформації юридичної легітимності в соціальну. У контексті даного дослідження пріоритет було віддано обґрунтуванню легітимності чинної системи місцевого самоврядування в Україні (в межах підконтрольних територій) через визнання населенням необхідності збереження неперервності місцевого самоврядування як інституту, що в умовах війни продемонстрував здатність вести відкритий діалог з громадськістю, розв'язувати безпекові та інші проблеми місцевого життя.

У багатьох територіальних громадах, люди, позбавлені під час війни висловити довіру чи недовіру владі через вибори, швидко почали використовувати інші інструменти комунікації – через громадські консультації, громадські ради, використання соціальних мереж, інститути громадянського суспільства. Інститут місцевого самоврядування в Україні продемонстрував здатність під час війни підтримувати населення (місцеве і те, що вимушено покинули місця свого проживання через воєнні дії), координуючи розселення, гуманітарну допомогу, забезпечення продуктами харчування та іншими продуктами першої необхідності, дбаючи про безпеку громади, навчання, охорону здоров'я, відбудову зруйнованої інфраструктури та залучення інвестицій у розвиток громади.

Критеріальність і типи легітимності

Автор	Критерій	Тип легітимності	Характеристика
1. М. Вебер [2]	Засади підпорядкування	– легальне панування (юридична легітимність)	Ґрунтується на дотриманні бюрократичних процедур при встановленні правил та компетентності правителів. Порухення процедур і відсутність компетентності делегитимують владу.
		– традиційне панування (патріархальна легітимність)	Ґрунтується на вірі у святість тих порядків, які існують здавна, і визнанні тих можновладців, діяльність яких відома. Традиційність конфліктує з інноваційністю і тому створення правителем нових правил підриває його легітимність.
		– харизматичне панування (емоційна легітимність)	Ґрунтується на емоційному захопленні чимось новим, небуденним, не знаним раніше. Легітимність зберігається доти, доки підтверджується харизма правителя.
2. Ж. Л. Шабо [19]	Залученість населення	– демократична	Ґрунтується на волевиявленні народу.
		– технократична	Ґрунтується на управлінській спроможності керівників.
		– онтологічна	Ґрунтується на відповідності влади фундаментальним уявленням про світ, міфічним, релігійним або іншим універсальним картинам світу.
3. Г. Ферреро [16]	Джерело походження влади	– монархічна	Ґрунтується на визнанні влади законною виходячи з успадкованого права володаря на престол.
		– демократична	Ґрунтується на принципах народовладдя і на визнанні джерелом влади народу.

Джерело: узагальнено автором.

Крім того, місцеве самоврядування виконує роль важливого елемента політичної системи держави, впливаючи найрізноманітнішими способами на розвиток місцевих спільнот і місцевих ініціатив, що у підсумку посилює децентралізоване управління (табл. 2). Контент-аналіз офіційних сайтів територіальних громад Полтавської області щодо підтримки органами місцевого самоврядування участі громадян в управлінні та місцевих ініціатив свідчить про

наявність діалогу між владою та мешканцями (включно з внутрішньо переміщеними особами (ВПО) з питань облаштування життя в громадах. Відчутною є транспарентність прийняття рішень, принаймні виходячи з контент-аналізу наявної на сайтах інформації.

Таблиця 2

Засоби налагодження публічного діалогу між органами місцевого самоврядування та мешканцями територіальних громад Полтавської області

Види публічного діалогу	Засоби впливу	Наслідки	Громади, що їх використовують
1. Інформування	– оголошення	Підвищення обізнаності, уникнення небезпеки, соціальна згуртованість, підвищення довіри до влади	Усі без винятку територіальні громади області. Так, на сайті Опішнянської ТГ знаходимо інформування від поліцейського офіцера громади про відповідальність з а засміченість; БФ «Право на захист» про реєстрацію прав власності; про правила поведінки з вибухонебезпечними предметами; про графіки аварійних відключень електрики тощо.
	– радіо новини		
	– газети		
2. Обговорення (дискусія)	– громадське слухання	Урахування потреб населення, посилення соціальної згуртованості через участь, поліпшення якості рішень	Терешківська, Ланнівська, Новосанжарська, Михайлівська – громадські слухання; Гадяцька, Новосанжарська, Решетилівська, Полтавська та інш. – опитування в процесі стратегічного планування; 39 ТГ беруть участь в шкільному громадському бюджеті, окремі ТГ мають власні бюджети участі.
	– опитування		
	– громадський бюджет		
3. Консультації	– юридичні	Підвищення юридичної, техніко-економічної тощо обґрунтованості рішень	Усі ТГ області звертаються до консультацій навчально-наукових установ, юридичних служб, експертів з проектного менеджменту, підрозділів МДА.
	– експертні		
	– техніко-технологічні		
	– історичні тощо		
4. Домовленості (компроміси)	– щодо правил	Зменшення конфліктності і зміцнення соціальної згуртованості; посилення громадської участі та довіри до влади	Узгодження позицій з громадянами характерні для більшості громад. Найбільш активні: Опішнянська, Білоцерківська, Нехворощанська, Решетилівська, Новоселівська ТГ.
	– щодо стратегічних пріоритетів		
	– щодо перейменувань		
	– щодо публічно-приватного партнерства		

Джерело: розробка автора

Тож можна стверджувати про наявну соціальну легітимність місцевого самоврядування, що підтверджується також висновками інших дослідників [14; 15; 1], яка проте не є безумовною, а може швидко змінюватися під впливом таких негативних чинників, як корупція, відсутність уваги до потреб населення та реального покращення життя, популізм. Але, як слушно зазначає Г. Бережанський, процес втрати легітимності може відбуватися без будь-якої прив'язки до закону, тоді, як процес набуття легітимності можливий лише на підставі закону [1]. І ось тут необхідно звернути увагу на обмеження, що виникли у зв'язку із розгортанням повномасштабної війни, щодо проведення виборів в Україні і юридичну легітимність представницьких органів, які не були переобрані в 2025 р.

Конституція України (ст. 38) надає право громадянам брати участь в управлінні державними справами, зокрема у виборах, але разом із цим у ст. 64 міститься норма щодо можливості правових обмежень в умовах воєнного стану: «В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень» [6]. .

Ця конституційна норма знайшла відображення в Указі Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року [13], а також в інших нормативно-правових актах (табл. 3), проте заборона виборів під час воєнного стану не стосується вирішення питання про продовження діяльності органів місцевого самоврядування, що власне і обумовило виникнення дискусії про юридичну легітимність місцевого самоврядування.

Таблиця 3

**Нормативно-правові акти щодо діяльності органів місцевого самоврядування
в період дії режиму воєнного стану**

Назва документу	Статус документу та посилання	Основні положення
Виборчий кодекс України [3]	Закон, Кодекс від 19.12.2019 № 396-IX . URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20?lang=uk#Text	Передбачає припинення виборчого процесу у разі введення в Україні чи в окремих її місцевостях воєнного або надзвичайного стану з дня набрання чинності відповідним указом Президента України (ст. 20)
Про правовий режим воєнного стану [12]	Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII . URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19?lang=uk#Text	Забороляє проведення виборів Президента України, а також виборів до Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим і органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану (ст. 19).
Про місцеве самоврядування в Україні [11]	Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР . URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80?lang=uk#Text	Закріплює гарантоване державою право та реальну здатність територіальної самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України (ст. 2).
Про безперервність функціонування представницьких органів місцевого самоврядування... в умовах збройної агресії російської федерації [10]	Постанова Верховної Ради України від 08.10.2025 № 4621-IX . URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4621-20?lang=uk#Text	Підтверджується, що сільські, селищні, міські, та інші ради та сільські, селищні, міські голови, обрані відповідно до закону, є повноважними до обрання нового складу відповідної ради

Джерело: систематизовано автором.

У даний час в нормативно-правових актах, які стосуються місцевого самоврядування і режиму воєнного стану, відсутні прямі норми щодо автоматичного продовження повноважень органів місцевого самоврядування в разі неможливості проведення виборів, але разом із цим

відповідне законодавство не містить і норм, які вимагають припинення повноважень місцевих органів влади до обрання нових.

В Україні розроблена дорожня карта проведення виборів у післявоєнний період (організація повоєнних виборів в Україні потребує 6-місячного підготовчого періоду від моменту завершення воєнного стану до початку виборчого процесу), яка також не спирається на законодавчі положення щодо пролонгації діяльності органів місцевого самоврядування [5]. У документі звертається увага на існування реальних загроз (як у даний час, так і після закінчення війни), які ускладнюватимуть проведення демократичних виборів у звичному форматі. Такі загрози пов'язані з безпековою ситуацією в сьгоднішніх прифронтових громадах і, у зв'язку з цим, для уникнення надмірних ризиків автори документу (Громадянська мережа ОПОРА) пропонують проведення аудиту безпекової ситуації для встановлення можливості організації виборів на певних територіях. Також, зважаючи на велику зовнішню та внутрішню міграцію громадян України, експерти ОПОРИ обґрунтовують необхідність належного врегулювання та забезпечення виборчого права громадян, які перебувають за межами країни чи територіальних громад, де вони проживали до війни [там само]. Для вирішення цього питання пропонується організація додаткових виборчих дільниць, збільшення пропускної спроможності існуючих виборчих дільниць, внесення змін до процедур голосування та забезпечення виборчого права військовослужбовцям Збройних Сил України.

Тому прийняття Постанови ВРУ № 4621-ІХ у контексті легітимації місцевого самоврядування було логічним і необхідним кроком. Безперервність самоврядної влади – це питання політичної стабільності, спроможності громад вчасно реагувати на проблеми життєзабезпечення населення і збереження демократичних принципів управління. У даний час насамперед від органів місцевого самоврядування залежить функціонування об'єктів критичної інфраструктури, проведення ремонтних робіт, надання гуманітарної допомоги та здійснення соціальних виплат. Проте відтермінування термінів проведення виборів згідно законодавства про воєнний стан і продовження терміну повноважень органів місцевого самоврядування не є автоматичною запорукою їхньої легітимності, важливим у цьому сенсі є збереження довіри суспільства до чинної влади.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. У період дії воєнного стану місцеве самоврядування України завдяки результативності управління та підтримки громадян зберегло легітимність, що мало винятково важливе значення для забезпечення обороноздатності країни. Під час післявоєнного відновлення життя легітимність місцевого самоврядування стане інституційною опорою і відновлення влади взагалі. На підставі проведеного дослідження можна зробити ряд висновків: 1) попри умови воєнного стану, місцеве самоврядування стало ключовим елементом стійкості української політичної системи; 2) обмеження окремих демократичних процедур тимчасово звузили автономію громад, проте це не призвели до делегітимації самоврядування; 3) високий рівень соціальної легітимності місцевого самоврядування має бути підкріплений внесенням змін до законодавства України щодо подовження термінів роботи органів місцевого самоврядування під час війни.

Перспективними напрямками подальших досліджень можуть стати розроблення з дотриманням балансу між центральною владою та місцевим самоврядуванням.

Список використаних джерел

1. Бережанський Г. І. Легальність та легітимність як визначальні категорії державної влади. / Інститут держави і права В. М. Корецького. URL: <http://soclaw.idpnan.kyiv.ua/archive/2015/1-2/3.pdf>
2. Вебер М. Три чисті типи легітимного панування. / Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика. К., 1998. С. 157–172. URL: <http://litopys.org.ua/weber/wbs07.htm>

3. Виборчий кодекс України: Закон, Кодекс від 19.12.2019 № 396-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20?lang=uk#Text>
4. Габермас Ю. До реконструкції історичного матеріалізму. / Філософія освіти. 2017. № 2 (21). С. 6–28. URL: <https://philosopheducation.com/index.php/philed/article/download/3/2/3>
5. Дорожня карта для забезпечення організації повосенних виборів в Україні. URL: https://oporaua.org/uploads/content/content_file_uk/25601/25601.pdf
6. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Лавриненко Г. А. Кризи політичної модернізації та пошук альтернативних варіантів розвитку держав. / Грани: Політологія. 2014. № 10 (114). С. 94–99.
8. Легітимність. / Енциклопедія сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article-5403>
9. Нітченко А. Г., Кот В. В. Проблемні питання виборів в Україні в умовах воєнного стану. / Право та державне управління. 2024. № 1. С. 23–30.
10. Про безперервність функціонування представницьких органів місцевого самоврядування...: Постанова Верховної Ради України від 08.10.2025 № 4621-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4621-20?lang=uk#Text>
11. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80?lang=uk#Text>
12. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19?lang=uk#Text>
13. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
14. Регушевський Е. Є. Концептуальні питання легітимності державної влади та зменшення ризиків кризи влади під час дії воєнного стану в Україні. / Нове українське право. 2024. Вип. 1. С. 73–82.
15. Шаповаленко М. В. Криза легітимності з точки зору лійки причинності. / Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна: Серія «Питання політології». 2023. Вип. 43. С. 7–12.
16. Ferrero G. Grandezza e decadenza di Roma. Milano: Treves, 1902. 562 p. URL: <https://www.proquest.com/openview/d18829f812fcef5bebed4219a080b3a9/1?pq-origsite=gscholar&cbl=1816857>
17. Fukuyama F. Political Order and Political Decay. From the Industrial Revolution to the Globalization of Democracy. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2014. 674 p. URL: <https://eclass.aegean.gr/modules/document/file.php/SOC120/Francis%20Fukuyama%20-%20Political%20Order%20to%20the%20Globalization%20of%20Democracy.%20-Farrar%2C%20Straus%20and%20Giro>
18. Lipset S. M. Political Man. The Social Bases of Politics. New York: Doubleday & Company, 1960. 440 p. URL: <https://dn720501.ca.archive.org/0/items/politicalmansoci00inlips/politicalmansoci00inlips.pdf>
19. Shabo Zh. L. State power: constitutional limits and implementation procedure. / Political studies. 1993. No. 4. С. 155–165.
20. Weber M. Economy and Society. URL: <https://dn790001.ca.archive.org/0/items/MaxWeberEconomyAndSociety/MaxWeberEconomyAndSociety.pdf>

References

1. Berezhanskyi, H. I. (2015). Lehalmnist ta lehitymnist yak vyznachalni katehorii derzhavnoi vlady [Legality and legitimacy as defining categories of state power]. Instytut derzhavy i prava V. M. Koretskoho. Retrieved from <http://soclaw.idpnan.kyiv.ua/archive/2015/1-2/3.pdf> [in Ukrainian].
2. Veber, M. (1998). Try chysti typy lehitymnoho panuvannia [Three pure types of legitimate

- domination]. *Sotsiologhiia. Zahalnoistorychni analizi. Polityka*. Kyiv, 157–172. Retrieved from <http://litopys.org.ua/weber/wbs07.htm> [in Ukrainian].
3. *Vyborchyi kodeks Ukrainy: Zakon, Kodeks vid 19.12.2019 № 396-IX*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20?lang=uk#Text> [in Ukrainian].
  4. Habermas, Yu. (2017). *Do rekonstruktsii istorychnoho materializmu* [Toward a reconstruction of historical materialism]. *Filosofiiia osvity*, 2 (21), 6–28. Retrieved from <https://philosopheducation.com/index.php/philed/article/download/3/2/3> [in Ukrainian].
  5. *Dorozhnia karta dlia zabezpechennia orhanizatsii povoiennykh vyboriv v Ukraini* [Roadmap for organizing post-war elections in Ukraine]. Retrieved from https://oporaua.org/uploads/content/content_file_uk/25601/25601.pdf [in Ukrainian].
  6. *Konstytutsiia Ukrainy: Zakon vid 28.06.1996 № 254k/96-VR*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
  7. Lavrynenko, H. A. (2014). *Kryzy politychnoi modernizatsii ta poshuk alternatyvnykh variantiv rozvytku derzhav* [Crises of political modernization and search for alternative development options]. *Hrani: Politolohiia*, 10 (114), 94–99 [in Ukrainian].
  8. *Lehitymnist* [Legitimacy]. *Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy*. Retrieved from <https://esu.com.ua/article-5403> [in Ukrainian].
  9. Nitchenko, A. H., & Kot, V. V. (2024). *Problemni pytannia vyboriv v Ukraini v umovakh voiennoho stanu* [Problematic issues of elections in Ukraine under martial law]. *Pravo ta derzhavne upravlinnia*, 1, 23–30 [in Ukrainian].
  10. *Pro bezperernist funktsionuvannia predstavnytskykh orhaniv mistsevoho samovriaduvannia...*: *Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 08.10.2025 № 4621-IX*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4621-20?lang=uk#Text> [in Ukrainian].
  11. *Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 21.05.1997 № 280/97-VR*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80?lang=uk#Text> [in Ukrainian].
  12. *Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu: Zakon Ukrainy vid 12.05.2015 № 389-VIII*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19?lang=uk#Text> [in Ukrainian].
  13. *Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini: Ukaz Prezydenta Ukrainy d 24.02.2022 № 64/2022*. Retrieved from <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> [in Ukrainian].
  14. Rehushevskiy, E. Ye. (2024). *Kontseptualni pytannia lehitymnosti derzhavnoi vlady ta zmeshennia ryzykiv kryzy vlady pid chas dii voiennoho stanu v Ukraini* [Conceptual issues of legitimacy of state power and reducing risks of crisis during martial law in Ukraine]. *Nove ukrainske pravo*, 1, 73–82 [in Ukrainian].
  15. Shapovalenko, M. V. (2023). *Kryza lehitymnosti z tochky zoru liiky prychnynosti* [Crisis of legitimacy from the perspective of the funnel of causality]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina: Seriia «Pytannia politolohii»*, 43, 7–12 [in Ukrainian].
  16. Ferrero, G. (1902). *Grandezza e decadenza di Roma* [Greatness and decline of Rome]. Milano: Treves. 562 p. Retrieved from <https://www.proquest.com/openview/d18829f812fcef5bebed4219a080b3a9/1?pq-origsite=gscholar&cbl=1816857> [in English].
  17. Fukuyama, F. (2014). *Political Order and Political Decay. From the Industrial Revolution to the Globalization of Democracy*. New York: Farrar, Straus and Giroux. 674 p. Retrieved from <https://eclass.aegean.gr/modules/document/file.php/SOC120/Francis%20Fukuyama%20-%20Political%20Order%20to%20the%20Globalization%20of%20Democracy.%202-Farrar%2C%20Straus%20and%20Giro> [in English].

18.Lipset, S. M. (1960). Political Man. The Social Bases of Politics. New York: Doubleday & Company. 440 p. Retrieved from <https://dn720501.ca.archive.org/0/items/politicalmansoci00inlips/politicalmansoci00inlips.pdf> [in English].

19.Shabo, Zh. L. (1993). State power: constitutional limits and implementation procedure. Political Studies, 4, 155–165 [in English].

20.Weber, M. (1978). Economy and Society. Retrieved from <https://dn790001.ca.archive.org/0/items/MaxWeberEconomyAndSociety/MaxWeberEconomyAndSociety.pdf> [in English].